

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองครักษ์ส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน การวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้

คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิการรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงอายุที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่ต่างกััน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริษัทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์เนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการจ้างงานและอาชีพ สาขการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยากการเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน

และรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาชาติในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า **“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคง เป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่อง และโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาค

เอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และ การทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนา ต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของ ประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการ ฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม จนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมี นโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาค ส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของ ประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของ ประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- (๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึง องค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ
- (๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- (๔) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- (๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี
- (๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- (๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
- (๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๖) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- (๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- (๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาทางในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกชั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๑. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๑ หลักการ

๑.๒ จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

๑.๓ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓.๑. วัตถุประสงค์

๓.๒. เป้าหมายรวม

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความ
มั่นคง และยั่งยืน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตมิชอบ
และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๕. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติ

๕.๑ หลักการ

๕.๒ แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/ แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ **ที่ตั้ง** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด ๑๔°๗' ถึง ๑๘°๒๗' เหนือ และ
ลองจิจูด ๑๐๐°๕๔' ถึง ๑๐๕°๓๗' ตะวันออก ตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมี
อาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้น
กั้นพรมแดน และด้านใต้ ติดต่อราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก กั้นพรมแดน

๑.๒ **พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ** มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็น
ที่ราบสูง มีความลาดเอียงไปทางตะวันออก มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น ๒ เขตใหญ่ ได้แก่ บริเวณ
แอ่งที่ราบโคราช อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และบริเวณ
แอ่งสกลนคร อยู่ทางตอนเหนือของภาค ตั้งแต่แนวเขาภูพานไปจนถึงแม่น้ำโขง เทือกเขาที่แบ่งระหว่าง
แอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร ได้แก่ เทือกเขาภูพาน

๑.๓ **ภูมิอากาศ** มีอากาศร้อนชื้นสลับกับแล้ง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือน
กุมภาพันธ์-พฤษภาคม อากาศจะร้อนและแห้งแล้งมาก จังหวัดที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ อุตรดิตถ์ ฤดูฝน
ช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง
แต่มีแนวเทือกเขาตงพญาเย็นและสันคาแพง กั้นลมฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้พื้นที่แอ่งโคราช
ซึ่งเป็นเขตเงาฝนจึงมีสภาพแห้งแล้งกว่าแอ่งสกลนคร จังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุด คือ นครพนม ฝนตกน้อย
ที่สุด คือ นครราชสีมา ฤดูหนาว ช่วงเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลของ
ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน จังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ จังหวัดเลย

๑.๔ **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** ในปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่า
ไม้ ๑๕.๖๖ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๔.๙ พื้นที่ทางการเกษตร ๖๓.๘๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๖๐.๕ และพื้นที่
ใช้ประโยชน์อื่นๆ ๒๖.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๔.๗ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ **ดิน** สภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำ และขาดธาตุอาหาร ใต้ดิน
มีเกลือหิน ทำให้ดินเค็ม จึงมีข้อจำกัดต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

๑.๕.๒ แหล่งน้ำ มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ๓ ลุ่ม ได้แก่ แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ ๗๖๕ กิโลเมตร ยาวที่สุดในประเทศไทย มีต้นน้ำที่ทิวเขาเพชรบูรณ์ และไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ ๖๔๑ กิโลเมตร ต้นน้ำพายอยู่ที่เทือกเขาสนกำแพงแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาย่อย ได้แก่ ลำปาว ลำน้ำอูน ลำน้ำสงคราม ลำเสียว ลำน้ำเลย ลำน้ำพอง และลำตะคอง รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ เช่น หนองหาร (สกลนคร) และ บึงละหาน (ชัยภูมิ) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาล มีปริมาณน้ำในเกณฑ์เฉลี่ย ๕-๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ที่ความลึกของบ่อประมาณ ๓๐ เมตร คุณภาพของน้ำบาดาลมีตั้งแต่ เค็มจัด กร่อย และจืด เนื่องจากพื้นที่ในแอ่งโคราชและแอ่งสกลนครจะรองรับด้วยหินเกลือ หากเจาะน้ำบาดาลลึกเกินไปอาจจะพบน้ำเค็ม

๑.๕.๓ ป่าไม้ ในปี ๒๕๖๐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๕.๖๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะต้องมียพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สปป.ลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้

๒.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ)

๒.๑.๒ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก

๒.๑.๓ เส้นทางใหม่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ๒

๒.๒ รถไฟ

๒.๓ สนามบิน

๒.๔ ด้านชายแดน

๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง (ช่วงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา ช่วงนครราชสีมา-หนองคาย) รถไฟทางคู่ (ช่วงชุมทางถนนจิระ-ขอนแก่น ช่วงขอนแก่น-หนองคาย ช่วงจิระ-อุบลราชธานี) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและทางพิเศษ (ช่วงบางปะอิน-นครราชสีมา ช่วงระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ด้านตะวันออก)

๒.๖ บริการสาธารณูปโภค

๒.๖.๑ ไฟฟ้า

๒.๖.๒ ประปา

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

จำนวนประชากรของภาคมากที่สุดของประเทศ ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากร ๒๑.๙๘ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๓.๒ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๒๑.๖๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๐ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๓๑ ต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๐.๕๔ โดยจังหวัดนครราชสีมา มีประชากรมากที่สุด ๒.๕๘ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากร

๑.๘๑ ล้านคน และจังหวัดขอนแก่น มีประชากร ๑.๗๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ๘.๕ และ ๘.๒ ของประชากรภาค ตามลำดับ

๔.๒ แรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา แรงงานระดับอาชีวะมีสัดส่วนน้อยมาก ในปี ๒๕๖๐ มีกำลังแรงงาน ๙.๖๓ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ร้อยละ ๕๐.๗๗ ของกำลังแรงงานของภาค จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับประถมลดลง จากร้อยละ ๕๗.๘ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๕๖.๔๘ ในปี ๒๕๖๐ มีความรู้ระดับมัธยมต้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๖.๐๒ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๗.๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับมัธยมปลาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๑.๘๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๑.๙๖ ในปี ๒๕๖๐ แรงงานระดับอาชีวะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๒.๐๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๒.๐๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗.๐๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙.๕๖ ในปี ๒๕๖๐

๔.๓ การศึกษา

สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๕๓ แห่ง ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัด แยกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ๓๖ แห่ง เอกชน ๑๐ แห่ง และสถาบันวิทยาลัยชุมชน ๗ แห่ง ในจำนวนนี้เป็นสถาบันวิจัย ๑๒ แห่ง ซึ่งมากที่สุดในประเทศ

๔.๔ สาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาล ๓๒๓ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๒๙๑ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๒๓ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ๙ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๓,๔๗๗ แห่ง

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๖๐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๕.๖๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศ ในช่วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ของภาคลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒๔ เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อการเกษตรที่เพิ่มมากขึ้น โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดมากที่สุดได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร รองลงมาคือ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดเลย และจังหวัดอุบลราชธานี

๕.๒ สถานการณ์ด้านภัยพิบัติ

การเกิดไฟป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ มีจำนวนการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๘.๘ โดยปี ๒๕๖๐ เกิดไฟไหม้ป่า จำนวน ๘๗๘ ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ ๙,๖๘๗ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๕๖ ที่มีจำนวน ๑,๕๗๔ ครั้ง และจำนวนพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๑๙,๖๒๒ ไร่ ซึ่งเป็นปีที่เกิดไฟไหม้ป่ามากที่สุด โดยในระหว่างปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ เกิดไฟไหม้ป่าเฉลี่ย ๑,๒๖๘.๘ ครั้งต่อปี คิดเป็นพื้นที่ที่ถูกไฟไหม้เฉลี่ย ๑๘,๗๔๑.๒ ไร่ต่อปี

๖. สภาวะแวดล้อม

๖.๑ จุดแข็ง

๖.๒ จุดอ่อน

๖.๓ โอกาส

๖.๔ ภัยคุกคาม

๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำ ดินคุณภาพต่ำ ประสบอุทกภัยและ ภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาทั้งในด้านความยากจน และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ แต่มีความ

พร้อม ด้านสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาพื้นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการวิจัยเพื่อใช้ ความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาค ให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการแสวงหาโอกาสการนำความรู้ ทุน เทคโนโลยีและ นวัตกรรมจากภายนอกมาช่วยขับเคลื่อน โดยการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน คมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งและพื้นที่ เศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงและข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาใหม่ ๆ ให้แก่ภาค เพื่อให้มีอัตราการเติบโตที่สูงเพียงพอต่อการลดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศได้ ในระยะยาว

๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของ อนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง”

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยพื้นฐานด้านน้ำและดิน ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของภาค

๘.๒.๒ เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพา ตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

๘.๒.๓ เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

๘.๒.๔ เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๒.๕ เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำ โขง และมีบทบาทสนับสนุนประเทศเป็นศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๓ เป้าหมาย

๘.๓.๑ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวเพิ่มขึ้น

๘.๓.๒ สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือลดลง

๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๖๖๒-๒๕๖๕
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๙๒,๖๗๖ ล้านบาท (ปี ๒๕๕๙)	ขยายตัว ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๕	ขยายตัว ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๕	ขยายตัว ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๕	ขยายตัว ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๕	ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๐.๔๔๖ (ปี ๒๕๖๐)	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๔๖

๘.๕ ยุทธศาสตร์

๘.๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๘.๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๘.๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘.๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

๘.๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค

๘.๕.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

๑.๓.๒ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (กลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด - ขอนแก่น - มหาสารคาม - กาฬสินธุ์)

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จัดแบ่งกลุ่มจังหวัดเป็น ๑๘ กลุ่มจังหวัด โดยจังหวัดขอนแก่น จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ หรือเรียกว่ากลุ่ม “ร้อยแก่นสารสินธุ์” (ร้อย มาจากร้อยเอ็ด, แก่น มาจาก ขอนแก่น, สาร มาจาก มหาสารคาม, สินธุ์ มาจาก กาฬสินธุ์)

กลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสารสินธุ์” กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐) ฉบับทบทวนไว้ว่า “เพิ่มผลิตภาพพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง) อุตสาหกรรม การค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการลงทุนสู่สากล” เป้าหมายการพัฒนา เพื่อ

เป้าประสงค์ (เชิงวิสัยทัศน์)

เพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์และการพัฒนากลุ่มจังหวัดที่พึงปรารถนาในระยะยาว ๔ ปี จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนากลุ่มจังหวัดไว้ดังนี้

๑. เพิ่มคุณภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักให้ได้มาตรฐาน
๒. เพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน การแปรรูปพืชเศรษฐกิจ
๓. พัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
๔. เตรียมความพร้อมกลุ่มจังหวัดในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตัวชี้วัดรวม

๑. ร้อยละผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น
๒. ร้อยละของจำนวนแปลงที่ได้รับการรับรอง GPA
๓. ร้อยละมูลค่าการค้าการลงทุนที่เพิ่มขึ้น
๔. ร้อยละรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนา

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของการพัฒนารายได้ประเด็นยุทธศาสตร์ รวม ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูป การค้า พืชเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง

๑. เป้าประสงค์

- ๑.๑ เพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพที่ดี
- ๑.๒ พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปและเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสินค้าเกษตร

๒. ตัวชี้วัด

- ๒.๑ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนแปลงที่ได้รับใบรับรอง GPA
- ๒.๒ ร้อยละผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น

๓. กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยกลยุทธ์ ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๓.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิต
- ๓.๒ พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าพืชเศรษฐกิจหลัก
- ๓.๓ พัฒนาการค้า การลงทุนและแปรรูปพืชเศรษฐกิจหลัก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมการค้า การบริการ ลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. เป้าประสงค์

- ๑.๑ เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนและรายได้กลุ่มจังหวัด
- ๑.๒ มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรับรองการลงทุน
- ๑.๓ เพิ่มผลิตภาพแรงงานในกลุ่มจังหวัด

๒. ตัวชี้วัด

- ๒.๑ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าของกลุ่มจังหวัด
- ๒.๒ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนในกลุ่มจังหวัด
- ๒.๓ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมกลุ่มจังหวัด

๓. กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๓.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรับรองการลงทุน
- ๓.๒ พัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและเพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการเพื่อรองรับการ

เจริญด้านอุตสาหกรรม

- ๓.๓ ส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรมสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร
- ๓.๔ จัดหาช่องทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูปเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด

๑. เป้าประสงค์

- ๑.๑ รายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น
- ๑.๒ เชื่อมโยงการบริหารจัดการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอย่างเป็นระบบ

๒. ตัวชี้วัด

- ๒.๑ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยว
- ๒.๒ รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่
- ๒.๓ รายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดที่เพิ่มขึ้น

๓. กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา มี ๓ กลยุทธ์ดังนี้

- ๓.๑ พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

- ๓.๒ พัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- ๓.๓ ส่งเสริมกิจกรรมและช่องทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑. เป้าประสงค์

- ๑.๑ พัฒนาบุคลากรกลุ่มจังหวัดรองรับประชาคมอาเซียน
- ๑.๒ พัฒนาปัจจัยการบริหารงานกลุ่มจังหวัด
- ๑.๓ พัฒนาระบบการบริหารการวางแผน

๒. ตัวชี้วัด

- ๒.๑ จำนวนคนที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ๒.๒ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการจากสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด

๓. กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา มี ๓ กลยุทธ์ ดังนี้

- ๓.๑ พัฒนาบุคลากรกลุ่มจังหวัดเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ๓.๒ พัฒนาปัจจัยการบริหารกลุ่มจังหวัด
- ๓.๓ พัฒนาระบบการบริหารการวางแผน

ศักยภาพและเป้าหมายการพัฒนา

๑. ข้าวหอมมะลิ

- เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพและมาตรฐานของโลก (Valley of the best jasmine rice)
- สร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปผลผลิตข้าวหอมมะลิเชิงพาณิชย์
- ศูนย์การวิจัยเรียนรู้การผลิตข้าวหอมมะลิ

๒. ฟ้าไหม

- ไหมไทยสู่สากล

๓. ยกระดับการผลิตพืชพลังงานทดแทน

- ฐานการผลิตและแปรรูปมันสำปะหลังเพื่อการค้า
- ฐานการผลิตอ้อย

๔. ศูนย์กลางอุตสาหกรรมการค้า การลงทุน การบริการ

- ศูนย์กลางเศรษฐกิจสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

๕. การท่องเที่ยว

- ตามรอยเส้นทางไดโนเสาร์และโบราณสถานยุคก่อนประวัติศาสตร์
- ท่องเที่ยวเชิงศาสนา/วัฒนธรรม (ไหว้พระ ๔ เมือง รุ่งเรืองตลอดชีวิต) พระธาตุขามแก่น

พระธาตุนาดูน พระมหาธาตุเจดีย์ชัยมงคล

๖. ศูนย์กลางการศึกษา

- เป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิจัยของภูมิภาค
- การแลกเปลี่ยนนักศึกษาในอาเซียน
- การนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มจังหวัดในเชิงธุรกิจ

๑.๓.๓ แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐)

วิสัยทัศน์ “ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่มหานครแห่งอาเซียน ”

พันธกิจ

- ๑. เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข

๒. พัฒนาให้เป็นและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและบริหารจัดการจังหวัดแบบบูรณาการ

๓. พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์

เป้าประสงค์

๑. อัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และมีเสถียรภาพ
๒. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงทางสังคม
๓. อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
๔. ยกระดับการค้า การลงทุน และการบริการให้มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขง และอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและมีความสามารถทางการ
แข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางด้าน
การเกษตรและเศรษฐกิจของภูมิภาค

เป้าประสงค์

- ๑) เพิ่มการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่า (Value creation) ด้วยการยก
มาตรฐานการผลิตสู่สินค้าปลอดภัย (GAP) เพื่อการส่งออก
- ๒) เพิ่มการผลิตข้าวเหนียวโดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการปลูก
- ๓) เพิ่มการผลิตอ้อย โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดผลกระทบด้าน
สิ่งแวดล้อมจากการเพาะปลูก
- ๔) เพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนในการปลูกมันสำปะหลัง เพื่อมุ่งสู่การเป็นวัตถุดิบในการ
ผลิตอาหาร (แป้งมันสำปะหลัง) พลังงานทดแทน (เอทานอล) และอาหารสัตว์
- ๕) เพิ่มการเพาะปลูกยูคาลิปตัสเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกระดาษในพื้นที่
- ๖) เพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อน เพื่อส่งเสริมการผลิตผ้าไหมเป็นสินค้าสำคัญของ
จังหวัด ๗) เพิ่มการผลิตโคเนื้อ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างจุดเด่นตาม
ศักยภาพพื้นที่

เป้าประสงค์

- ๑) เพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพโรงสีข้าว / อบเมล็ด เพื่อรองรับการส่งออกข้าวหอมมะลิ
- ๒) ลดผลกระทบต่อชุมชน จากกระบวนการผลิตของโรงงานมันสำปะหลัง และเพิ่ม
ประสิทธิภาพการขนส่ง
- ๓) ลดผลกระทบและเพิ่มกิจกรรมสนับสนุนต่อชุมชนของโรงงานน้ำตาล
- ๔) เพิ่มปริมาณผลผลิตด้านพลังงานทดแทน(เอทานอล)
- ๕) เพิ่มผลผลิตด้านสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหม) โดยมุ่งเน้นผลิตภัณ์ที่เสริมเอกลักษณ์ของ
จังหวัด
- ๖) เพิ่มผลผลิตด้านซอฟต์แวร์และ ICT เพื่อส่งเสริมให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม
ICT ของภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านการค้า การท่องเที่ยว การบริการ และการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน สู่ความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค

เป้าประสงค์

- ๑) เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาค โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวยุคก่อน ประวัติศาสตร์ (ภูเวียง/ภูเก้า/ภูเม็ง) มีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเสน่ห์และเอกลักษณ์ของเมือง
- ๒) เป็นเมืองศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศ ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบการค้าท้องถิ่น
- ๓) มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการลงทุน การบริการ การเงิน และด้านคมนาคม ที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้า บริการและ การลงทุนของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาพื้นฐาน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าประสงค์

- ๑) ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
- ๒) ประชาชนชาวขอนแก่น ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษานอกระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนในหมู่บ้านมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ๒) ผู้นำชุมชนมีสมรรถนะในการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้
- ๓) ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านทุนชุมชน
- ๔) ชุมชนมีแนวทางการพัฒนาที่มีทิศทาง คุณภาพ และมีการบูรณาการ
- ๕) แรงงานนอกระบบได้รับการส่งเสริมอาชีพเพียงพอต่อการประกอบอาชีพในครัวเรือน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระดับมาตรฐานสาธารณสุข และการแพทย์

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญลดลง
- ๒) ประชาชนมีพฤติกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันที่ถูกต้อง เหมาะสม
- ๓) ประชาชนได้รับบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย
- ๔) ประชาชนได้บริโภคอาหาร และผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สะอาดปลอดภัย
- ๕) เป็นศูนย์กลางบริการด้านการแพทย์ที่สำคัญในระดับภาคและนานาชาติ (Trauma Center ล้างและเปลี่ยนไตศูนย์มะเร็ง Plastic Surgery ดูแลผู้สูงอายุ)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และถูกต้องต่อเนื่อง ครอบครัว และชุมชนใช้กีฬาเป็นกิจกรรมในวันหยุด
- ๒) ประชาชนมีทักษะการเล่นกีฬาที่ดี และมีการจัดการแข่งขันกีฬาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง
- ๓) เป็นศูนย์กลางการกีฬาแห่งภูมิภาค
- ๔) ขอนแก่นเป็นเมืองกีฬา ประชาชนมีความสนใจให้การสนับสนุนกีฬาระดับจังหวัด

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสนับสนุนสวัสดิการสังคม และส่งเสริมครอบครัวเข้มแข็ง
เป้าประสงค์**

๑) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส มีหลักประกันความมั่นคง และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๒) ครอบครัวมีความอบอุ่น เข้มแข็ง

๓) ผู้ใช้แรงงานมีหลักประกันในการทำงาน มีสวัสดิการ มีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น
เป้าประสงค์**

๑) ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้รับการรวบรวม เรียบเรียงเป็นวิถี วัฒนธรรม เพื่อความมีเสน่ห์ของเมืองขอนแก่น

๒) ประชาชนชาวขอนแก่น มีความรักและภูมิใจในเสน่ห์เมืองขอนแก่น

๓) มรดกทางศิลปวัฒนธรรมได้รับการสร้างสรรค์ต่อยอดเพิ่มคุณค่า

**ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืน**

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การอนุรักษ์ ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ และการใช้ประโยชน์
ทรัพยากรดิน**

เป้าประสงค์

๑) ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์

๒) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณทรัพยากรน้ำ ระบบการ
กระจายน้ำ และจัดการคุณภาพน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ**

เป้าประสงค์

๑) จังหวัดขอนแก่น มีน้ำใช้อย่างเพียงพอกับความต้องการในภาคเกษตร-อุตสาหกรรม-
อุปโภคบริโภค

๒) มีคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับประโยชน์การใช้งาน

๓) มีระบบกระจายน้ำและบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การอนุรักษ์ ฟื้นฟูความสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากร
ป่าไม้ อย่างยั่งยืน**

เป้าประสงค์

๑) พื้นที่ป่าได้รับการปกป้องดูแลรักษา ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า

๒) พื้นที่ป่ามีความหลากหลายทางชีวภาพ

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเติบโต
ของเมืองอย่างเป็นระบบ**

เป้าประสงค์

๑) คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี อยู่ในระดับมาตรฐาน - ขยะ - น้ำเสีย -
การบูรณาการ

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน เพื่อรองรับความต้องการ
การใช้พลังงานอย่างยั่งยืน**

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงาน ลดการใช้พลังงาน
- ๒) ประชาชนหันมาใช้พลังงานทางเลือก และพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบบูรณาการ

เป้าประสงค์

- ๑) มีการบูรณาการเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัด และท้องถิ่น อย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอัคคีภัย

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากอัคคีภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัย

เป้าประสงค์

- ๑) มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยน้อย

- ๒) ประชาชนมีความปลอดภัย ไม่ได้รับผลกระทบในชีวิตและทรัพย์สินจากอุทกภัย

- ๓) ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทั่วถึง

- ๔) พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมลดลง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การป้องกันลดผลกระทบ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง

เป้าประสงค์

- ๑) มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งน้อยลง

- ๒) ประชาชนมีความปลอดภัย ไม่ได้รับผลกระทบในชีวิตและทรัพย์สินจากภัยแล้ง

- ๓) ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทั่วถึง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ๒) ระบบบริหารจัดการด้านการสืบสวนและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การลดปัญหาอาชญากรรม เพื่อขจัดความเดือดร้อนของประชาชน

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาอาชญากรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุบัติเหตุจราจร

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีความสะดวก และปลอดภัยในการสัญจรทางถนน

- ๒) ผู้ประสบอุบัติเหตุ ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากอาคารและป้าย

เป้าประสงค์

- ๑) อาคาร / และป้ายมีความมั่นคงปลอดภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ การรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อย เพื่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

เป้าประสงค์

๑) จังหวัดขอนแก่นมีความมั่นคงปลอดภัยสงบเรียบร้อยไม่มีเหตุวุ่นวายจากการชุมนุมประท้วง

๒) ไม่มีการก่อการร้าย/การก่ออาชญากรรมจากชาวต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๙ การบริหารจัดการด้านความมั่นคง และความปลอดภัยในเชิงบูรณาการ

เป้าประสงค์

๑) มีการบูรณาการเพื่อการจัดการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนระหว่างส่วนกลาง จังหวัด และท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการบริหารภาครัฐ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการการจัดเก็บรายได้ภาครัฐและการเบิกจ่ายงบประมาณ

เป้าประสงค์

๑) การจัดเก็บรายรับของส่วนราชการในจังหวัดได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องตามระยะเวลาที่กำหนด

๒) การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาบุคลากรและการจัดการองค์ความรู้

เป้าประสงค์

๑) เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงตามภารกิจของจังหวัด

๒) พัฒนาคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบ และบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป้าประสงค์

๑) การใช้ ICT สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารและการบริการภาครัฐที่ดี

๒) การใช้ ICT เพื่อยกระดับสังคมอินเทอร์เน็ตของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาบริการประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

เป้าประสงค์

๑) ประชาชนได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพจากจังหวัด หน่วยงานกลางรัฐวิสาหกิจ อปท. อย่างเบ็ดเสร็จ สะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง ตรงตามความต้องการ

๒) คณะทำงานภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง รับรู้ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานของส่วนราชการเพื่อการพัฒนาจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์อย่างบูรณาการ

เป้าประสงค์

๑) การประชาสัมพันธ์จังหวัดอย่างบูรณาการในด้านข่าวสาร สื่อ ช่องทาง และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ได้อย่างครอบคลุม ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย

๒) จังหวัดขอนแก่นมีภาพลักษณ์ที่ชัดเจน กลุ่มเป้าหมายมีความรับรู้ที่ถูกต้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป้าประสงค์

- ๑) เป็นเมืองพี่น้องกับเมืองสำคัญของประเทศพันธมิตรในการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ
- ๒) มีข้อตกลงร่วมระหว่างเมืองเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาตามยุทธศาสตร์จังหวัด

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

วิสัยทัศน์

“ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเศรษฐกิจแห่งอาเซียน ”

พันธกิจ

๑. เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพัฒนาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน
๒. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีทักษะในวิชาชีพ มีคุณธรรม และจริยธรรม
๓. จัดการศึกษาในและนอกระบบให้ได้มาตรฐาน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
๔. สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ โดยเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยว
๕. พัฒนาโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณสุข และเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

๖. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ มีความสมดุล อย่างยั่งยืน
๗. สืบสานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นให้คงอยู่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์ ๓๓ แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

- ๑.๑ การพัฒนาระบบสาธารณสุขป้อนภาค สาธารณูปการ ชุมชนเมือง และชนบท อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ
- ๑.๒ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน
- ๑.๓ พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัย ในเขตเมืองและชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- ๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอย่างเป็นระบบครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

- ๒.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมขนส่งให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง
- ๒.๒ พัฒนาระบบการให้บริการขนส่งมวลชนให้ได้มาตรฐาน สะดวก สะอาดและปลอดภัย
- ๒.๓ พัฒนาจังหวัดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษาและศักยภาพพลเมือง

- ๓.๑ พัฒนาคูณภาพการศึกษาพื้นฐาน และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
- ๓.๒ พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และการกีฬาเพื่อออกกำลังกาย
- ๓.๓ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามศักยภาพของประชาชน
- ๓.๔ ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- ๔.๑ บริหารจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการและยั่งยืน
- ๔.๒ อนุรักษ์ พื้นฟู และเพิ่มพื้นที่ป่า ป่าชุมชน และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์
- ๔.๓ พัฒนาพื้นฟูแหล่งน้ำ แหล่งน้ำใต้ดินและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนมีส่วนร่วม
- ๔.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- ๔.๕ สร้างสังคมและพลเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๔.๖ ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการเกษตรยั่งยืน

- ๕.๑ พัฒนาส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเสริมสร้างสุขภาวะ

- ๖.๑ พัฒนาระบบบริการด้านสาธารณสุขให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม
- ๖.๒ พัฒนาระบบบริการทางสังคมให้มีคุณภาพ และเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การเสริมสร้างทุนทางสังคมให้เข้มแข็ง และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการแข่งขันภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ๗.๑ เสริมสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และวัฒนธรรมที่ดั่งามแก่เด็กและเยาวชน
- ๗.๒ อนุรักษ์ สืบสายทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๗.๓ พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้
- ๗.๔ พัฒนาส่งเสริม การพาณิชย์ การลงทุนและการท่องเที่ยว
- ๗.๕ ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาการบริหารภาครัฐ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

- ๘.๑ ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่ภาคประชาชน
- ๘.๒ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ในการปฏิบัติงานและบริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง
- ๘.๓ พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรให้เพิ่มขึ้นและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๘.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายของภาคประชาชน

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ วิสัยทัศน์

“ตำบลหัวหนองน้ำอยู่ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

๒.๒ ยุทธศาสตร์

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรและส่งเสริมอาชีพ
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา สาธารณสุข และความมั่นคงของสังคม
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและบริหารจัดการรวมทั้งระบบสารสนเทศเทคโนโลยี

๒.๓ เป้าประสงค์

๑. การได้รับบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและรวดเร็ว
๒. ประชาชนมีความรู้และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
๓. ประชาชนมีศักยภาพมีรายได้เพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้
๔. มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษทำให้ชุมชนน่าอยู่อย่างสงบสุข
๕. การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
๖. การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การสังคมสงเคราะห์แก่ประชาชน รวมทั้งการสร้างสังคม

ความน่าอยู่

๒.๔ ตัวชี้วัด

๑. จำนวนถนนที่เพิ่มขึ้นและได้รับการบำรุงรักษา
๒. จำนวนวางระบายน้ำที่เพิ่มขึ้นและได้รับการบำรุงรักษา
๓. จำนวนไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปา ได้รับการก่อสร้าง/บำรุงรักษาและเพิ่มขึ้น
๔. จำนวนต้นไม้ ป่าชุมชน ระบบภูมิทัศน์ ได้รับการปรับปรุง/บำรุงรักษาและเพิ่มขึ้น
๕. ร้อยละของผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการบริการ
๖. ระดับความสำเร็จของแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาสามารถกักเก็บน้ำได้เพิ่มขึ้น
๗. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของประชาชนที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาด้านการเกษตรและ

การแปรรูปสินค้า

๘. ร้อยละของจำนวนประชากรที่ได้รับฝึกอบรมการประกอบอาชีพ
๙. ร้อยละของจำนวนประชากรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น
๑๐. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมประเพณี ศาสนาและ

วัฒนธรรมท้องถิ่น

๑๑. ร้อยละของประชากรมีระบบบริการสุขภาพที่ดีมาตรฐานและทั่วถึง
๑๒. ร้อยละของเด็ก เยาวชน ประชาชนที่ได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษา
๑๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้ป่วย

เอดส์ที่ได้รับการสงเคราะห์

๑๔. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนกีฬาและนันทนาการและจำนวนที่เพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา พื้นฟู

๑๕. ระดับความสำเร็จของประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบบำบัดน้ำเสีย และการบริหารการจัดการขยะ สิ่งปฏิกูล

๑๖. จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

๑๗. จำนวนบุคลากรของหน่วยงานที่ได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติงาน

๑๘. จำนวนการให้บริการ การบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่เพิ่มขึ้น

๑๙. ระดับความสำเร็จของหมู่บ้านมีความเข้มแข็งและเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น

๒.๕ คำเป้าหมาย

๑. เพื่อก่อสร้างและซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง ให้มีความสะดวกและมาตรฐาน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของประชาชน และด้านเศรษฐกิจ

๒. เพื่อสนับสนุนเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางเศรษฐกิจระดับบุคคล ครอบครัว และหมู่บ้านท้องถิ่น โดยเฉพาะผลิตผลทางการเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรให้มีความสามารถและทักษะในการพัฒนาฝีมือในการผลิตเพิ่มมูลค่าของสินค้าและสามารถขยายการตลาดไปสู่ตลาดกลาง ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปสินค้าเกษตร และยุทธศาสตร์สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน

๓. เพื่อเสริมสร้างทักษะของคนภายในชุมชนทั้งทางด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านกีฬา ให้มีคุณภาพและพึ่งพาตนเองได้

๔. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอันพึงปรารถนาร่วมกันไม่ให้มีปัญหาภายในตำบล ซึ่งเป็นไปตามแนวทางยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด

๕. เพื่อสนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และให้บรรจุแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๒.๖ กลยุทธ์

๑. พัฒนาชุดลอก คูคลอง และจัดสร้างแหล่งน้ำ สกวนและเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งวางโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำแล้ง

๒. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษา บุคลากรด้านการศึกษา ครู นักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณภาพมีทักษะและศักยภาพตามมาตรฐานสากลรองรับประชาคมอาเซียน

๓. พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์พืชที่ดีมีคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดเกษตรอุตสาหกรรม ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ปรับปรุงผลิตผลให้มีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการถนอมและแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อการบริโภคเพื่อจำหน่ายและเพื่อการอนุรักษ์ และเพิ่มช่องทางตลาด

๔. ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง พัฒนabethาของผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านให้พัฒนาบทบาทและคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ประชาชน และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน พัฒนาคุณภาพและศักยภาพตามความสามารถของแรงงานในท้องถิ่น

๕. ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเสพติด การผลิต และการจำหน่ายยาเสพติดในทุกระดับ

๖. ดำเนินการโครงการ เพื่อให้บริการประชาชน และรับทราบปัญหา อุปสรรค และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของประชาชนในทุกระดับ ให้มีสุขภาพแข็งแรง

๗. ส่งเสริมสนับสนุนการวางระบบการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและความต้องการของประชาชน ก่อสร้าง ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมอย่างทั่วถึง รวมทั้งระบบไฟฟ้า ไฟฟ้าสาธารณะ และระบบน้ำประปา

๘. พัฒนาฟื้นฟูและส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดโดยการอนุรักษ์สืบสานต่อและเชื่อมโยงสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

๙. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ได้รับการศึกษาอบรม การทำวิจัย เพิ่มพูนความรู้

๑๐. เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

๑๑. ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย สนับสนุนการฝึกอบรมจัดตั้งและอบรมฟื้นฟูตำบลบ้านและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และดูแลรักษาความปลอดภัยและการจราจร

๑๒. พัฒนาพื้นที่ฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ ลุ่มน้ำลำคลองและป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างจิตสำนึกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหามลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน จัดทำระบบกำจัดขยะรวม และจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๒.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนาตำบลให้ก้าวสู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ

๒. การพัฒนาระบบการศึกษา และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของหมู่บ้านในการพึ่งตนเอง

๔. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน

๕. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

จากประเด็นความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์จังหวัด จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนในการนำมาเป็นแนวทางกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจนจะเป็นการเตรียมการพัฒนา เป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของตำบลให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ ภายในชุมชนให้มีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในหมู่บ้านอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของตำบลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนา ด้าน ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในของท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานการณ์การพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบันโดยเป็นการตอบคำถามว่า “ ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานการณ์พัฒนาอยู่จุดไหน ” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้โดยใช้เทคนิค SWOT analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength – S) จุดอ่อน (Weak – W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส(Opportunity – O) และอุปสรรค (Threat – T) เป็นเครื่องมือ

แนวทาง การพัฒนา	จุดแข็ง / โอกาส	จุดอ่อน/อุปสรรค
ด้านเศรษฐกิจ	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none">- การเกษตรที่เป็นฐานหลักที่สามารถรองรับวิกฤตเศรษฐกิจได้ เป็นแหล่งตลาดที่สำคัญ- มีภูมิประเทศและภูมิอากาศรวมทั้งสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร- มีโครงสร้างการคมนาคมขนส่งสามารถติดต่อได้ตลอดพื้นที่ทั้งจังหวัดมีถนนสายหลักตัดผ่าน- มีความร่วมมือกันทุกฝ่ายไม่มีความขัดแย้งกันเองในชุมชน เป็นต้น- มีแหล่งเพาะปลูกพืชที่ได้รับรองคุณภาพจากหน่วยงานต่าง ๆ <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none">- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเส้นทางคมนาคมรถไฟเส้นทางขนส่งสินค้าและก่อสร้างคลังสินค้าทางรถไฟ- ภาวะวิกฤตด้านอาหารโลกทำให้รัฐบาลให้ความสนใจและสนับสนุนส่งเสริมการปลูกพืชที่เป็นอาหารเพิ่มมากขึ้น	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none">- ขาดการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาดินเค็ม- ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อร่วมกันเป็นกลุ่มผู้ผลิต- ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร- แหล่งท่องเที่ยวขาดการปรับปรุงและส่งเสริม- เด็กและเยาวชนในพื้นที่ขาดโอกาสทางการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none">- สภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจในระดับประเทศ ภูมิภาคส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

แนวทาง การพัฒนา	จุดแข็ง / โอกาส	จุดอ่อน/อุปสรรค
<p>ด้านการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม</p>	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น - ประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น - มีศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจประชาชนมีจิตใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ - มีสถานศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน ระดับ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในตำบลทำให้ ความพร้อมมีศักยภาพในการจัดการศึกษา - มีวัดเป็นสถานที่ที่สามารถพัฒนาและ เสริมสร้างความพร้อมให้เป็นแหล่งวัฒนธรรม - มีปราชญ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมากที่ มีศักยภาพในการพัฒนา <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติจะทำให้ภายใน จังหวัดมีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่นต่าง ๆ ในเขต จังหวัด - พ.ร.บ.กระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา - รัฐบาลสนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นมีบทบาทใน การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ถ่ายทอด วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มากขึ้น - ภายในตำบลและจังหวัดมีการศึกษาในทุก ระดับ 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนบางกลุ่มขาดจริยธรรม คุณธรรม ขาดระเบียบวินัย - ค่านิยมยึดติดกับวัตถุสิ่งของและ บริโภคฟุ่มเฟือยแพร่กระจายเพิ่มมาก ขึ้น <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เข้ามามีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชน ทำให้ กระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยมรุนแรง มากขึ้น ทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของ ประชาชน

แนวทาง การพัฒนา	จุดแข็ง / โอกาส	จุดอ่อน/อุปสรรค
ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none">- มีโครงข่ายการคมนาคมที่สามารถติดต่อได้ตลอดทั้งท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none">- พ.ร.บ.การกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้เพิ่มขึ้นในการนำไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งด้านอื่น ๆ	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างล่าช้า เพราะมีงบประมาณจำกัดในการนำไปพัฒนา <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none">- สภาพภูมิประเทศ ความเปลี่ยนแปลงจากสภาวะโลกร้อน การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้นส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ถนนชำรุดเสื่อมโทรมเร็วกว่าปกติ
ด้านสาธารณสุข	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none">- มีโรงพยาบาลประจำตำบลที่ใกล้และสะดวกและอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีศักยภาพสามารถให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนได้ดีในระดับหนึ่ง- มีกลุ่มชมรมผู้สูงอายุที่เอาใจใส่ในการให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพผู้สูงอายุในตำบลหัวหนอง <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none">- ประชาชนสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลได้ง่ายเนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่ห่างไกล	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none">- ประชาชนบางกลุ่มไม่ใส่ใจสุขภาพอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อม <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none">- ประชาชนยังขาดความรู้ จิตสำนึก ความอดทนและความมุ่งมั่นในการร่วมแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง

แนวทาง การพัฒนา	จุดแข็ง / โอกาส	จุดอ่อน/อุปสรรค
<p>ด้านพัฒนา การเมืองและ การบริหาร</p>	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น มีการรวมกลุ่มในชุมชน - ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง - มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาให้บริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม - ผู้นำมีความรู้ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำ มีศักยภาพในการบริหารงาน - ประชาชนมีความจริงจังในการทำงาน ความเป็นตัวของตัวเองสูง <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลเน้นการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชน 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนยังขาดความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน - ขาดบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถในบางสาขาของงาน <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงภายนอกที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยของคนในท้องถิ่น
<p>ด้านพัฒนาสังคม</p>	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีองค์กรชุมชน เช่น กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มสตรี อสม./กองทุนหมู่บ้าน/อปพร. <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.กระจายอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดบริการสาธารณะทางด้านสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชนกว้างขวางมากขึ้น - นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - ปัญหาการพนัน - กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ไม่เข้มแข็ง - การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการกลุ่ม

แนวทาง การพัฒนา	จุดแข็ง / โอกาส	จุดอ่อน/อุปสรรค
ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none">- สภาพแวดล้อมยังมีสภาพที่ดีเนื่องจากยังไม่มีอุตสาหกรรมและหมู่บ้านยังไม่หนาแน่น <p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none">- รัฐบาลมีนโยบายและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none">- ประชาชนขาดจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม- การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า ฟุ่มเฟือย <p>อุปสรรค</p> <ul style="list-style-type: none">- ภัยพิบัติทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นไปตามฤดูกาล

ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนองจากการได้ทำประชาคมหมู่บ้าน และใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูล กชช ๒ ค. และข้อมูลการจัดทำแผนแม่บทของตำบลหัวหนอง สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขต อบต.หัวหนอง ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต
<p>๑. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๑.๑ เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก <u>ลักษณะของปัญหา</u></p> <ul style="list-style-type: none">- เนื่องจากถนนภายในหมู่บ้านที่สัญจรไปทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นถนนหินคลุก ซึ่งยังไม่ได้มาตรฐาน เมื่อฝนตกจะทำให้น้ำท่วมขังถนนขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อ <p>๑.๒ ปัญหาไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอ <u>ลักษณะของปัญหา</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ไฟฟ้าสาธารณะในหมู่บ้านซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม ความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนได้ <p>๑.๓ ปัญหาน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค <u>ลักษณะของปัญหา</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ไม่มีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือนระบบประปาที่มีอยู่ขณะนี้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของราษฎร- ไม่มีภาชนะสำหรับเก็บกักน้ำเพื่อการบริโภค <p>๑.๔ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร <u>ลักษณะของปัญหา</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ขาดแคลนแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อใช้สำหรับการเกษตร	<ul style="list-style-type: none">- พื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยังประสบปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก- พื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล- พื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล- พื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล	<ul style="list-style-type: none">- องค์การบริหารส่วนตำบลจัดงบประมาณในการก่อสร้างและปรับปรุงตลอดจนซ่อมแซมถนนในเขตตำบลหัวหนองอย่างต่อเนื่องรวมทั้งก่อสร้างถนนคอนกรีต/ลาดยางเพิ่มขึ้น- องค์การบริหารส่วนตำบล ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะเพิ่มขึ้น- ขยายเขตประปา/ก่อสร้างประปาเพิ่มเติม- จัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ- อบต.จัดสรรงบประมาณให้การในการขุดลอกห้วย, หนอง, คลอง, บึง ในพื้นที่การเกษตร, ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ของประชาชนในเขต อบต.หัวหนอง ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต
<p>๒. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกรทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจหรือรับบริการ - ประชาชนบางส่วนว่างงาน และว่างงานแฝง เนื่องจากไม่มีการประกอบอาชีพเสริม - ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ - ขาดแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรวัยทำงานที่ไม่มีงานทำ และงานที่ทำอยู่ไม่มั่นคง - เยาวชนบางส่วนที่ได้จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป - กลุ่มสตรี/กลุ่มแม่บ้านที่ต้องการอาชีพเสริม 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต.จัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชน - ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ - สนับสนุนงบประมาณและวิทยากรเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพ
<p>๓. ปัญหาด้านสังคม</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหายาเสพติดระบาดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน โดยเฉพาะ ยาบ้า - ปัญหาอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท ซึ่งเกิดจากการดื่มสุราและของมึนเมา ทำให้ขาดสติ คึกคะนอง - ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การลักขโมย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชน เยาวชน และนักเรียนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้ อบต. ดำเนินการเชิงรุกร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจ ในการป้องปราม ตรวจสอบ จับกุมผู้เสพ/ผู้ค้า และบำบัดกลุ่มผู้ติดยาและกลุ่มเสี่ยง - แต่งตั้ง อปพร.ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในเทศกาลต่างๆ - งบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเพิ่มขึ้น
<p>๔. ปัญหาด้านการเมืองการบริหาร</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหาร/สมาชิกสภาฯ/พนักงานและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในพื้นที่ตำบลหัวหนอง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรงบประมาณในการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน - เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ - การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการเมือง การปกครอง

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ของประชาชนในเขต อบต.หัวหนอง ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต
<p>๕. ปัญหาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ไม่มีห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้/ที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน - กระแสโลกาภิวัตน์และการสื่อสารไร้พรมแดนนำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมและครอบครัวทำให้ละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิม - ขาดการให้ความรู้ทางศาสนาและพัฒนาจริยธรรมแก่ประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชน - นักเรียนในสถานศึกษา - เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต.จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมฟื้นฟู ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น - จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างแหล่งเรียนรู้ประจำตำบล/ห้องสมุดชุมชน/ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
<p>๖. ปัญหาด้านสาธารณสุข</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ - การใช้ยาโดยไม่ปรึกษาแพทย์ - สารเคมีตกค้างในอาหาร 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็ก เยาวชน ประชาชนในตำบล 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต.จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างลานกีฬา/สวนสาธารณะประจำตำบล - ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพปฏิบัติงานของ อสม.ประจำหมู่บ้าน
<p>๗. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>ลักษณะของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาปริมาณขยะในเขตหมู่บ้าน/พื้นที่สาธารณะ เพิ่มขึ้นทุกปี - ห้วย หนอง คลอง บึง ตื้นเขิน ขาดการดูแลบำรุงรักษา - ดินเสื่อมสภาพจากการใช้สารเคมีและปัญหาดินเค็ม 	<ul style="list-style-type: none"> - หมู่บ้าน / พื้นที่สาธารณะ - ที่สาธารณะ ลำคลอง 	<ul style="list-style-type: none"> - อบต.จัดหาที่รองรับขยะ ที่อาจมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น - รณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกการใช้วัสดุจากธรรมชาติแทนขยะที่ย่อยสลายยาก และเกิดมลพิษ - อบต.จัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การปลูกหญ้าแฝก การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพทางกายภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง และบริเวณพื้นที่ต่อเนื่อง สามารถสรุปสภาพปัญหาของตำบล ได้ดังนี้

๑. **ปัญหาทางด้านกายภาพ** ปัญหาของสภาพพื้นที่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนองมีสภาพพื้นที่ไม่มีพื้นที่ป่าและภูเขา ลักษณะเป็นพื้นที่ราบ เมื่อถึงฤดูแล้งทำให้แล้งจัด ไม่มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตร ผลผลิตได้ไม่คุ้มค่า

๒. **ปัญหาด้านการคมนาคมและขนส่ง** ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง มีถนนเชื่อมโยงกับหมู่บ้านในเขตตำบลหัวหนอง ระบบและโครงข่ายถนนแต่ละสายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนองส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตและลาดยาง แต่ยังมีถนนบางส่วนที่ชำรุดทำให้การสัญจรไปมาไม่ได้รับความสะดวก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน

๓. **ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร** เนื่องจากพื้นที่มีการประกอบอาชีพหลัก คือ อาชีพการเกษตรกรรม เป็นส่วนใหญ่ทำให้มีความต้องการใช้น้ำค่อนข้างมาก และยังไม่มียระบบจัดเก็บน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้งที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อปริมาณการใช้

๔. **ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน** เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง ยังเป็นพื้นที่ประกอบการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ จึงยังไม่มีประกอบการกิจกรรมอันใดในพื้นที่ที่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก นอกจากเรื่องปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการฟาร์มปศุสัตว์ในพื้นที่ และปัญหา การปล่อยน้ำเสียจากครัวเรือนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสียที่ถูกต้อง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพแวดล้อมชุมชนในอนาคตได้

๕. **ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ** การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอบ้านไผ่ การให้บริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนองยังไม่ครอบคลุม และสำหรับการให้บริการน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านไผ่ ยังไม่ครอบคลุมทุก ๆ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง เพราะข้อจำกัดด้านงบประมาณ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้บ้านเมืองมีความเป็นอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป
